

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-04-84-R77.1
Datum: 16. septembar 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VEĆEM

U sastavu: sudija Alphons Orie, predsedavajući
sudija O-Gon Kwon
sudija Howard Morrison

Sekretar: g. John Hocking

Presuda od: 16. septembra 2011.

TUŽILAC

protiv

SHEFQETA KABASHIJA

JAVNO

PRESUDA O KAZNI

Tužilac

gđa Joanna Korner

Obrana Shefqeta Kabashija

g. Michael Karnavas

I. Istorijat postupka, relevantne činjenice i potvrdno izjašnjavanje o krivici

1. Dana 5. juna 2007. g. Shefqet Kabashi pristupio je Pretresnom veću I kao svedok tužilaštva u predmetu *Haradinaj i drugi*. Pre pristupanja sudu g. Kabashi je zatražio izmenu zaštitnih mera.¹ Taj zahtev je odobren i g. Kabashi je, u skladu s tim, sudu pristupio na otvorenoj sednici bez zaštite identiteta.² Pošto je dao svečanu izjavu na osnovu pravila 90(A) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), g. Kabashi je odbio da svedoči.³ Gospodin Kabashi je objasnio da nije ni fizički ni moralno u stanju da svedoči.⁴ Zbog tog odbijanja Pretresno veće u predmetu *Haradinaj i drugi* odlučilo je da pokrene krivični postupak protiv g. Kabashija za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(D)(ii) Pravilnika i pozvao ga da sudu pristupi 7. juna 2007. (dalje u tekstu: Nalog umesto Optužnice).⁵ Dana 7. juna 2007. g. Kabashi se nije pojavio pred Većem jer se vratio u svoje mesto boravka u Sjedinjenim Američkim Državama. Istog dana Veće je izdalo nalog za hapšenje g. Kabashija.⁶

2. Dana 20. novembra 2007. g. Kabashi se pred Pretresnim većem u predmetu *Haradinaj i drugi* pojavio putem video-konferencijske veze kao svedok u predmetu *Haradinaj i drugi*. Tog dana g. Kabashi nije svedočio ni odgovorio na pitanja koja su mu postavljena.⁷

3. Dana 11. decembra 2007. Veće je prosledilo predmet tužilaštvu na dalju istragu i pokretanje krivičnog postupka.⁸ Osim toga, ono je uputilo tužilaštvo da istraži

¹ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, T. 5406-5407 (5. jun 2007).

² *Tužilac protiv Fatmira Limaja, Haradina Bale i Isaka Musliua*, predmet br. IT-03-66-A, Odluka po Zahtevu tužilaštva za izmenu zaštitnih mera, 30. maj 2007. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu Limaj), str. 2; *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, T. 5406-5407, 5441-5442 (5. jun 2007). Gospodin Kabashi nije pristupio bez ikakvih zaštitnih mera pošto je Odluka u predmetu Limaj ostavila nepromenjene neke ograničene zaštitne mere, v. Odluka u predmetu Limaj, p. 2.

³ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, T. 5441-5443, 5445-5448 (5. jun 2007).

⁴ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, T. 5441 (5. jun 2007).

⁵ Nalog umesto Optužnice o nepoštovanju Suda za Shefqeta Kabashija, 5. jun 2007.

⁶ Nalog za hapšenje i Nalog za predaju Shefqeta Kabashija, 7. jun 2007. Dana 18. oktobra 2007. Veće je, na osnovu pravila 77(E) i 63 Pravilnika, vodilo razgovor putem video-konferencijske veze s g. Kabashijem u njegovom predmetu. Tokom razgovora Veće je g. Kabashiju pružilo priliku da obrazloži zašto je odbio da svedoči u predmetu *Haradinaj i drugi*. Gospodin Kabashi je objasnio da fizički i moralno nije bio u stanju da odgovori na pitanja delimično i zato što je bio duboko nezadovoljan selektivnim pristupom tužilaštva u ostvarivanju pravde.

⁷ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-T, T. 10939-10941 (20. novembar 2007).

⁸ Odluka da se predmet prosledi tužilaštvu, 11. decembar 2007. (dalje u tekstu: Odluka o prosleđivanju), par. 7.

ponašanje g. Kabashija od 5. juna 2007. nadalje, pošto je imalo razloga da veruje da je g. Kabashi 20. novembra 2007. počinio krivično delo nepoštovanja suda.⁹ Veće je informisalo tužilaštvo da se Nalog umesto optužnice može smatrati potvrđenom optužnicom i da ono, u skladu s Pravilnikom, može da koristi svoja puna ovlašćenja da ga prema svom nahodjenju izmeni ili povuče.¹⁰

4. Dana 13. decembra 2007. tužilaštvo je podiglo optužnicu protiv g. Kabashija (dalje u tekstu: Podnesak).¹¹ Tužilaštvo je zatražilo od Veća da i) potvrdi novu optužnicu; ii) izda nalog za hapšenje, pritvor i dovođenje g. Kabashija na Međunarodni sud; i iii) po potvrđivanju, u javnosti objavi optužnicu.¹² Dana 19. decembra 2007. tužilaštvo je dostavilo *addendum* svom Podnesku (dalje u tekstu: *Addendum*).¹³ Tužilaštvo je u *Addendumu* obrazložilo da je njegov Podnesak u suštini zahtev za dozvolu izmene Naloga umesto Optužnice.¹⁴ Dana 18. februara 2008. Veće je odobrilo tužilaštvu da izmeni Optužnicu.¹⁵

5. Dana 16. aprila 2008. predsedavajući sudija, uzimajući u obzir da je mandat sudije Höpfela kao sudije *ad litem* na Međunarodnom sudu istekao 3. aprila 2008. izricanjem Presude u predmetu *Haradinaj i drugi*, promenio je sastav veća u ovom predmetu na sledeći način: sudija Alphons Orie, sudija Ole Bjørn Støle i sudija Bakone Justice Moloto.¹⁶ Dana 5. marta 2010. predsedavajući sudija promenio je sastav veća tako da su u njemu bili sudija Alphons Orie, sudija Bakone Justice Moloto i sudija Guy Delvoie.¹⁷

6. Dana 17. avgusta 2011, pošto je doputovao iz Sjedinjenih Američkih Država, g. Kabashi je uhapšen u Holandiji, a 18. avgusta 2011. prebačen je u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija. Dana 19. avgusta 2011. predsedavajući sudija održao je sednicu za Prvo stupanje optuženog pred sud.¹⁸ Na sednici Prvog stupanja pred sud g. Kabashi je

⁹ *Ibid.*

¹⁰ Odluka o prosleđivanju, par. 6.

¹¹ Podnesak tužilaštva s Optužnicom protiv Shefqeta Kabashija, 13. decembar 2007, Dodatak A.

¹² Podnesak, par. 11.

¹³ *Addendum* tužilaštva na Zahtjev u vezi s Optužnicom protiv Shefqeta Kabashija od 13. decembra 2007, 19. decembar 2007.

¹⁴ *Addendum*, par. 3, 11.

¹⁵ Odluka kojom se odobrava izmena Optužnice, 18. februar 2008.

¹⁶ Nalog kojim se utvrđuje sastav Veća, 16. april 2008.

¹⁷ Nalog kojim se utvrđuje novi sastav Veća, 5. mart 2010.

¹⁸ T. 43-56 (19. avgust 2011).

odlučio da odloži svoje izjašnjavanje o krivici po tačkama Optužnice, tako da je Ponovno prvo stupanje pred sud zakazano za 26. avgust 2011.¹⁹

7. Na Ponovnom prvom stupanju pred sud g. Kabashi se izjasnio da je kriv po obe tačke Optužnice.²⁰ Predsedavajući sudija obavestio je g. Kabashija da će Veće razmotriti da li su ispunjeni uslovi pravila 62bis Pravilnika o potvrdnom izjašnjavanju o krivici i da je u tu svrhu za isti dan zakazana rasprava.²¹ Na toj raspravi sudije Moloto i Delvoie povukle su se iz postupka u tom predmetu na osnovu pravila 15(A) Pravilnika.²² Na Ponovnom prvom stupanju pred sud sudija Orije je u svojoj izjavi objasnio zašto ne smatra da treba da se povuče iz tog predmeta.²³

8. Dana 29. avgusta 2011. vršilac dužnosti predsednika Međunarodnog suda imenovao je veće u ovom predmetu u sledećem sastavu: sudija Alphons Orije, sudija O-Gon Kwon i sudija Howard Morrison.²⁴

9. Dana 31. avgusta 2011. Veće prihvatio je potvrdno izjašnjavanje g. Kabashija o krivici, napomenuvši, između ostalog, da su se strane u postupku složile da se činjenični osnov koji je predmet optužbi protiv g. Kabashija može naći u transkriptima od 5. juna 2007. i 20. novembra 2007. u predmetu *Haradinaj i drugi* i proglasilo ga krivim za uporno odbijanje da svedoči ili neodgovaranje na pitanja koja su mu kao svedoku postavljana.²⁵ Istoga dana Veće je saslušalo argumente strana u postupku o odmeravanju kazne. Tužilaštvo je tražilo da se g. Kabashiju izrekne kazna zatvora u skladu s težinom krivičnog dela, dok je odbrana tražila da se g. Kabashi, koji je do tada dve nedelje proveo u pritvoru, smesta pusti na slobodu.²⁶ Veće je zatim privremeno prekinulo postupak do 16. septembra 2011, kada je izreklo Presudu.²⁷

¹⁹ T. 46, 49, 56 (19. avgust 2011).

²⁰ T. 58-59 (26. avgust 2011).

²¹ T. 59 (26. avgust 2011).

²² T. 68-69 (26. avgust 2011).

²³ T. 62-64 (26. avgust 2011).

²⁴ Nalog kojim se zamenjuju sudije u predmetu koje rešava Pretresno veće, 29. avgust 2011.

²⁵ T. 75-76, 87-95 (31. avgust 2011).

²⁶ T. 93-94, 96 (31. avgust 2011).

²⁷ T. 111 (31. avgust 2011).

II. Merodavno pravo

10. Pravilo 77(G) Pravilnika predviđa da maksimalna kazna koja se može izreći osobi proglašenoj krivom za nepoštovanje Međunarodnog suda jeste kazna zatvora od najviše sedam godina ili novčana kazna od najviše EUR 100.000, ili oboje.

III. Diskusija o odmeravanju kazne

11. Prema tvrdnjama odbrane, u predmetima koji se odnose na nepoštovanje suda, odvracanje, a ne retribucija, trebalo bi da bude najvažnija svrha u odmeravanju kazne.²⁸ Praksa Međunarodnog suda ukazuje na to da su odvracanje i retribucija dve glavne svrhe izricanja kazni.²⁹ Kao oblik retribucije, kazna izražava osudu krivičnog dela i njegovog učinioca.³⁰ Da bi postiglo svrhu retribucije, Veće mora da izrekne primerenu kaznu koja na odgovarajući način odražava krivicu počinioca.³¹ Veće smatra da se ta svrha ogleda u obavezi veća da u obzir uzima težinu krivičnog dela i ukupnost kažnjivog ponašanja.³² I individualno i opšte odvracanje jesu važni ciljevi kažnjavanja u krivičnom pravu.³³ Logika pojedinačnog odvracanja je u tome da kazna mora biti primerena kako bi se optuženi odvratilo od recidivizma u budućnosti, dok opšte odvracanje ima za cilj da odvraća druge počinioce od činjenja sličnih krivičnih dela.³⁴ Veće smatra da je moguće da g. Kabashi bude (ponovo) pozvan u svojstvu svedoka u obnovljenom postupku u predmetu *Haradinaj i drugi* ili u nekom drugom predmetu. U tom svetlu, Veće smatra da je pojedinačno odvracanje još uvek valjan faktor u ovom predmetu. Što se tiče opšteg odvracanja, lica koja smatraju da su van dohvata Međunarodnog suda treba da budu upozorena da moraju poštovati njegove naloge ili će se suočiti ne samo s krivičnim gonjenjem, nego, ako budu osuđena, i sa sankcijama.³⁵ Veće smatra da odgovarajuća kazna za g. Kabashija u ovom predmetu u suštini

²⁸ T. 99 (31. avgust 2011).

²⁹ Drugostepena presuda u predmetu *Aleksovski*, par. 185; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 806; Drugostepena presuda u predmetu *Stakić*, par. 402; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 775, 803.

³⁰ Presuda o kazni u predmetu *Jokić*, par. 31; Presuda o kazni u predmetu *Mrđa*, par. 14; Prvostepena presuda u predmetu *Milutinović i drugi*, tom 3, par. 1145.

³¹ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1075.

³² V. Prvostepena presuda u predmetu *Haradinaj i drugi*, par. 485.

³³ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1076.

³⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1077-1078; Drugostepena presuda o kazni u predmetu *Dragan Nikolić*, par. 45; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 776, 805.

³⁵ Uporedi Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1078.

doprinosi postizanju opšte svrhe odvracanja. Rehabilitacija se takođe smatra relevantnom, premda manje značajnim svrhom kažnjavanja.³⁶

12. Veće je pri utvrđivanju odgovarajuće kazne posebnu pažnju posvetilo težini krivičnog dela i ukupnosti kažnjivog ponašanja, kao i individualnim prilikama optuženog, uključujući i olakšavajuće okolnosti.³⁷

13. Veće prvo uzima u obzir težinu krivičnog dela g. Kabashija i ukupnost njegovog kažnjivog ponašanja. U dve prilike 2007. godine g. Kabashi je uporno odbijao da odgovori ili nije davao odgovor na pitanja koja su mu kao svedoku postavljena u predmetu *Haradinaj i drugi*. Time je g. Kabashi Pretresnom veću u predmetu *Haradinaj i drugi* uskratio dokaze relevantne za uspešno utvrđivanje istine u odmeravanju kazne u tom predmetu. Veće razmatra argumente odbrane o odmeravanju kazne kojima ona objašnjava razloge zbog kojih g. Kabashi nije odgovorio na pitanja koja su mu kao svedoku postavljena. Odbrana je iznela tvrdnju da je g. Kabashi bio duboko razočaran i nezadovoljan zato što nisu ispunjena njegova očekivanja u vezi s istragama i krivičnim gonjenjem za zločine kao što je “masakr u zatvoru Dubrava”.³⁸ Iako je odbrana tvrdila da je g. Kabashi u nekoliko navrata izjavio da se ne plaši za svoju bezbednost, istakla je činjenicu da je, kada mu je u obnovljenom postupku u predmetu *Haradinaj i drugi* postavljeno pitanje da li se plaši za bezbednost svoje porodice, odgovorio “ne znam”.³⁹ Prema tvrdnjama odbrane, zastrašivanje svedoka, kao i njegovo nepoverenje u efikasnost sistema zaštitnih mera Međunarodnog suda verovatno su doprineli njegovom odbijanju da odgovara na postavljena pitanja ili propustu da na njih odgovori.⁴⁰ Osim toga, odbrana je izjavila da je ratno iskustvo g. Kabashija znatno doprinelo njegovom osećanju da ne može da odgovara na pitanja u sudnici.⁴¹ Uprkos tim argumentima, Veće smatra da ostaju nejasni svi dalji eventualni motivi g. Kabashija da odbije da odgovori na pitanja ili da propusti da na njih odgovori. Zbog toga Veće smatra da nijedan takav

³⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 806; Drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*, par. 1079; Drugostepena presuda u predmetu *Stakić*, par. 402; Drugostepena presuda u predmetu *Hadžihasanović i Kubura*, par. 325, 328; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 806.

³⁷ V. u opštim crtama Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 429; Drugostepena presuda u predmetu *Blaškić*, par. 679; Drugostepena presuda u predmetu *Hadžihasanović i Kubura*, par. 301; Drugostepena presuda u predmetu *Martić*, par. 325; Drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*, par. 733; Drugostepena presuda u predmetu *Dragomir Milošević*, par. 296.

³⁸ T. 100-101 (31. avgust 2011).

³⁹ T. 81 (31. avgust 2011).

⁴⁰ T. 100 (31. avgust 2011).

⁴¹ T. 101-102 (31. avgust 2011).

dalji motiv, iako ne utiče na krivičnu odgovornost za nepoštovanje Međunarodnog suda, takođe ne može biti uzet u obzir u odmeravanju odgovarajuće kazne.

14. Što se tiče olakšavajućih okolnosti, Veće je u spis uvrstilo dva izveštaja koja opisuju zdravstveno stanje g. Kabashija.⁴² U dokaznom predmetu D1, izveštaju Pritvorske jedinice Ujedinjenih nacija, zaključuje se da g. Kabashi, pošto je tri godine proveo u zatvoru u kom je, kako se navodi, bio i mučen, pati od posttraumatskog stresnog poremećaja. Dokazni predmet D2, zbirka lekarskih nalaza u poslednje dve godine, dodatno upućuje na to da g. Kabashi pati od anksioznog poremećaja. Veće posebno ima u vidu činjenicu koja upućuje na to da se zdravstveni poremećaji g. Kabashija pogoršavaju u zatvorskom okruženju zbog njegovih ranijih zatvorskih iskustava. Veće prihvata da g. Kabashi ima zdravstvenih problema i pripisuje im odgovarajuću težinu u odmeravanju kazne koja će mu biti izrečena.

15. Osim toga, odbrana je iznela tvrdnju da je g. Kabashi karakteran čovek i prepričala je incident u kom je g. Kabashi, pošto je kao član Oslobodilačke vojske Kosova dobio naređenje da nekoga pogubi, upozorio lice koje je trebalo biti pogubljeno i rekao mu da ode.⁴³ Veće smatra da nije u poziciji da oceni karakter g. Kabashija na osnovu jednog nedokumentovanog primera njegovog ponašanja. Shodno tome, Veće smatra da je gorenavedeni faktor neutralan u odmeravanju kazne koja će g. Kabashiju biti izrečena.

16. Osim toga, odbrana je iznela tvrdnju da bi porodičnu situaciju g. Kabashija, konkretno, činjenicu da on ima četverogodišnjeg sina, trebalo smatrati olakšavajućom okolnošću.⁴⁴ Veće pripisuje odgovarajuću težinu porodičnoj situaciji g. Kabashija u ublažavanju kazne.

17. Na kraju, Veće razmatra da li je g. Kabashi pokazao ikakve znakove kajanja za svoje ponašanje. Veću se obratio 31. avgusta 2011. i iskreno se izvinio za svoje krivično delo.⁴⁵ Osim toga, potvrdno se izjasnio o krivici za optužbe protiv njega i tako pokazao da prihvata krivičnu odgovornost za svoje ponašanje. Međutim, Veće smatra da kajanje g. Kabashija kao olakšavajuća okolnost umanjuje u težini činjenica da duže od četiri godine nije došao u Hag da se suoči s optužbama.

⁴² Dokazni predmeti D1 i D2.

⁴³ T. 101 (31. avgust 2011).

⁴⁴ T. 97, 103 (31. avgust 2011).

⁴⁵ T. 109 (31. avgust 2011).

IV. Dispozitiv

18. Iz gorenavedenih razloga, Veće, pošto je zaključilo da je Shefqet Kabashi **KRIV** po dve tačke za nepoštovanje Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(A) Pravilnika, ovim **OSUĐUJE** Shefqeta Kabashija na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od **dva** meseca.

19. Shefqet Kabashi je u pritvoru od 17. avgusta 2011. Na osnovu pravila 101(C) Pravilnika, on ima pravo da mu se u ukupno trajanje kazne uračuna vrijeme koje je proveo u pritvoru, koje od dana izricanja ove presude iznosi 31 dan.

Sastavljeno na engleskom i na francuskom jeziku, pri čemu je merodavna francuska verzija.

Dana 16. septembra 2011.
U Hagu,
Holandija

/potpis na originalu/
sudija **O-Gon Kwon**

/potpis na originalu/
sudija **Alphons Orié**
predsedavajući sudija

/potpis na originalu/
sudija **Howard Morrison**

[pečat Međunarodnog suda]

Dodatak: Tabela predmeta* sa skraćenicama

* predmeti MKSJ

<i>Aleksovski</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zlatka Aleksovskog</i> , Presuda, 24. mart 2000.
<i>Blaškić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Tihomira Blaškića</i> , Presuda, 29. juli 2004.
<i>Čelebići</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Zejnila Delalića, Zdravka Mucića, Hazima Delića i Esada Landžića</i> , Presuda, 20. februar 2001.
<i>Hadžihasanović i Kubura</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure</i> , Presuda, 22. april 2008.
<i>Haradinaj i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja</i> , Presuda, 3. aprila 2008.
<i>Jokić</i>	Presuda o kazni u prvostepenom postupku, <i>Tužilac protiv Miodraga Jokića</i> , Presuda, 18. mart 2004.
<i>Kordić i Čerkez</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza</i> , Presuda, 17. decembra 2004. (s <i>corrigendumom</i> od 26. januara 2005)
<i>Krajišnik</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Momčila Krajišnika</i> , Presuda, 17. mart 2009.
<i>Martić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milana Martića</i> , Presuda, 8. oktobar 2008.
<i>Dragomir Milošević</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Dragomira Miloševića</i> , Presuda, 12. novembar 2009.
<i>Milutinović i drugi</i>	Prvostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milana Milutinovića, Nikole Šainovića, Dragoljuba Ojdanića, Nebojše Pavkovića, Vladimira Lazarevića i Sretena Lukića</i> , Presuda, 26. februar 2009.
<i>Mrđa</i>	Presuda o kazni, <i>Tužilac protiv Darka Mrđe</i> , Presuda, 31. mart 2004.
<i>Dragan Nikolić</i>	Presuda o kazni u drugostepenom postupku: <i>Tužilac protiv Dragana Nikolića</i> , Presuda, 4. februar 2005.
<i>Stakić</i>	Drugostepena presuda: <i>Tužilac protiv Milomira Stakića</i> , Presuda, 22. mart 2006.